

place. It was accompanied by a number of transformations of works from one genre to another.

This process has a permanent character, because art reflects everything that happens in society. At the same time, it is ambivalently aimed at other cultural factors, because art influences the formation of a new worldview, often determines the vector of economic development, etc. Artistic practices cannot exist separately from other cultural components. Being a tool of propaganda or acting as a recorder of historical events, art has a significant level of involvement, in which the freedom of the artist is quite relative. Therefore, art should be considered not only as a certain self-value that exists by itself, but as part of a single process of human development.

Key words: art, culture, politics, system, worldview.

УДК 78.091.4(477)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6163-4731>

К. М. Федосенко

МУЗИЧНА ІНДУСТРІЯ УКРАЇНИ ЗА ЧАСІВ ВІЙНИ

Музична індустрія України наразі перебуває у стані значних трансформацій. Внаслідок активних бойових дій на українській території виникла потреба пошуку нових форматів реалізації, насамперед, концертної діяльності. Було вироблено нові стратегії просування виконавства представниками українського шоу-бізнесу. Насамперед, поширилась практика проведення концертних заходів закордоном за участю українських виконавців. Також стали впроваджуватись заходи, в яких комбінувались офлайн та онлайн-виступи. Виникла практика використання задля концертної діяльності таких локацій, як-от метрополітен, що внаслідок своїх характеристик має підвищений рівень безпеки у разі загрози артилерійських обстрілів та ракетних ударів. Також поширились стихійні концерти під відкритим небом, організовані з благодійницькою метою. Випуск музичної продукції продовжився, проте зміст музичного контенту набув більш патріотично-забарвленого характеру та зайняв високі позиції у чартах, рейтингах тощо. Цьому сприяли творчі колаборації закордонних виконавців із українськими музикантами.

Ключові слова: музична індустрія, музичний продукт, концерт, рейтинг, війна, Україна.

DOI 10.34079/2226-2849-2022-12-23-149-155

Постановка проблеми. Музична індустрія займає провідне місце в культурі. Вона виступає місцем прояву мистецького потенціалу артистів, сферою економічного прибутку та, водночас, чинником, що впливає на формування естетичного смаку та уподобань аудиторії. Її розвиток обумовлений різними чинниками, які відбуваються у суспільстві. Початок активних бойових дій в Україні в 2022 році вплинув на всі сфери людського існування. В тому числі відбулись зміни у функціонуванні та стратегіях розвитку музичної індустрії. Дане питання потребує висвітлення, адже дозволить не лише усвідомити стратегії адаптації даної ланки культури, а й передбачити подальші шляхи її трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Музичні рефлексії українських митців

у період військового стану розглядаються в публікації О. Кравчука та О. Кречко (Кравчук та Кречко, 2022). Питання впливу мистецтва на емоційний та фінансовий стан життя українців у період військового конфлікту в Україні ретельно проаналізовано в роботі І. Міхно та Л. Бакало (Міхно та Бакало, 2022). Питання використання сучасних українських естрадних пісень як засобу боротьби піднімається А. Поповою (2022). Інноваційні аспекти роботи музичного продюсера з авторами-виконавцями розкриваються в статті В. Папченко (Папченко, 2016). Дослідження концерту як музичного жанру та форми виконавської діяльності здійснено Б. Сютюю (Сюта, 2008).

Мета статті – визначити особливості функціонування музичної індустрії України від початку повномасштабної війни 2022 року.

Виклад основного матеріалу. Музична індустрія складається з ряду компонентів – це вироблення нової продукції, її циркуляція в медіа та впровадження концертної діяльності. Зазвичай процес продюсування музичної продукції проходив такі етапи, як написання композицій, створення аранжування до них, виконання на концертах і нарешті запис пісень у студіях. Згодом мав йти гастрольний тур, який міг підвищувати здатність на ефективну реалізацію вже готового музичного продукту. «Після видання альбому компанією-видавцем, виконавці відправляються на повномасштабні гастролі у так званій «промо-тур» для підтримки нового альбому» (Папченко, 2016, с.157). Внаслідок військових подій, що відбуваються в Україні, сучасна вітчизняна музична індустрія, в якій були представлені різні форми створення музичної продукції та виконавської діяльності, перебуває наразі у стані значних трансформаційних змін. Через російську агресію та активні бойові дії, які проходять на території України, починаючи з лютого 2022 року, звичні концертні форми відійшли у минуле. Здається, що концертні практики, як й інші мистецькі акції, є наразі не на часі. Проте дане уявлення є не досить вірним, адже більшість дослідників схиляються до думки, що мистецтво наразі активно виконує роль арт-терапії і виступає тим чинником, що дозволяє підтримати українців у час значного морального виснаження. Можливість споживати новий медійний мистецький продукт виступає «дієвим інструментом у зонах підвищеного стресового навантаження, можливістю спілкування та об'єднання українців, методом покращення якості життя при обмежених фінансових ресурсах, шляхом збільшення стійкості при впливі негативних факторів» (Міхно та Бакало, 2022, с.72). Саме тому музична індустрія продовжує функціонувати, проте відбулось її змінення. Це стосувалось як місця проведення концертних заходів, так і формату участі у них виконавців. За визначенням Б. Сюті, «концерт – це публічне комерційне (чи благодійне) виконання музики за наперед оголошеною програмою одним чи декількома музикантами в спеціально пристосованому приміщенні» (Сюта, 2008, с.535). В даному визначенні міститься базова ідея щодо ймовірності використання різних форматів виконання та локацій. Розглянемо даний аспект розвитку музичної індустрії, як найбільш показовий щодо наявності найбільших трансформацій.

Насамперед, відзначимо, що велика кількість музикантів з певних причин (гастролі, відпустка) виїхало закордон ще до початку бойових дій і вони залишились за межами нашої держави (Тіна Кароль, Потап, НК, Constantine, MONATIK). Низка співаків потрапила в країни Європейського союзу вже після початку повномасштабного вторгнення. Здебільшого, це були жінки-виконавиці, які могли вільно перетинати кордон (Jerry Neil, Слава Камінська, Оля Полякова та ін.). Цей чинник створив підґрунтя для впровадження концертних заходів за кордоном за участю українських музикантів. Це могла бути участь в концертних заходах та фестивалях, які були сплановані заздалегідь. В такому випадку українські музиканти включались до вже наявного переліку виконавців. Також могли організовуватись спеціальні заходи,

ініційовані вітчизняними та іноземними продюсерами та виконавцями, де основна увага припадала саме до українських артистів. Найбільша кількість концертних заходів була проведена у Польщі, Німеччині, Чехії, Литві тощо.

Для залучення більшої кількості музикантів, в тому числі тих, хто перебував в Україні, було використано комбінований формат участі. Тобто окрім безпосередньої участі артистів включались також окремі онлайн-виступи українських виконавців, що транслювались наживо або у записі. Також була продовжена апробована форма організації концертної діяльності онлайн. Даний формат, що виник ще під час пандемії Covid-19, довів своє право на існування та значну результативність. Онлайн-комунікація надає переваги музикантам «у швидкості інформування та презентації свого доробку через соціальні платформи, у відео й аудіо форматах, що дає змогу усім учасникам залишатися у безпеці не втрачаючи можливості «вільного спілкування» митця з аудиторією» (Кравчук та Кречко, 2022, с.64). Таким чином було проведено ряд заходів, які поєднали учасників, що перебували як в різних регіонах України, так і за її межами.

Економічний бік розвитку музичної індустрії також зазнав змін. Відсутність звичайних форм концертної діяльності, зниження платоспроможності потенційної глядацької аудиторії призвели до зниження рівня прибутку від даної сфери. Водночас, музична індустрія мала більш прибутковий характер, порівняно з іншими компонентами культури, адже краще підлягає адаптації. «При початку військових дій в Україні саме культурна складова життя українців зазнала одного з найбільших економічних впливів та в першу чергу відреагувала на зміни шляхом появи нових напрямів мистецтва, створенням мистецьких творів, розвитком культурного волонтерства» (Міхно та Бакало, 2022, с.70). Відсутність великих прибутків виконавців не виступила чинником, що спинила їх діяльність. Її впровадження сприяло зростанню позитивного іміджу виконавців, набуття високих рейтингів не лише серед вітчизняної, а й закордонної слухацької аудиторії. І даний показник є надзвичайно важливим для розвитку персональної траєкторії виконавця, адже у разі створення чи збереження позитивного іміджу, він буде набувати популярності та здобувати велику слухацьку аудиторію. Спектр емоцій, отриманих від споглядання таланту та творчого образу артиста здатний принести радість від концертів, стимулювати бажання бути активним прихильником, фанатом, регулярно відвідувати заходи за його участю, колекціонувати інформаційні матеріали та різні види рекламної продукції. Причому дана взаємозалежність між іміджем виконавця та розвитком економічних показників музичної індустрії виступає актуальною за будь-яких соціокультурних обставин.

Загроза артилерійських обстрілів та ракетних ударів сформувала потребу відшукувати нові - безпечні локації для проведення концертної діяльності, що в результаті призвело до апробації використання метрополітену як універсального майданчика для міні-виступів. Цей абсолютно новий для українського простору формат концертної діяльності було впроваджено у столиці, а згодом підхоплено і реалізовано у ряді інших міст (Харкові та Дніпрі). У київському метрополітені на станції «Хрещатик» почали організовуватись заходи (прес-конференції, концерти), на яких виступали не лише українські виконавці, а й закордонні колективи. З початку повномасштабного вторгнення київський метрополітен став майданчиком для виступів учасників гуртів U2, «Антитіла», «Океан Ельзи», співачок Світлани Тарабарової, Ніно Катамадзе, Олі Полякової, Верки Сердючки, співаків Макса Барських та MONATIKa. У Харкові виступили гурти «Без обмежень», у Дніпрі – «Друга Ріка».

Також набула поширення практика впровадження концертів під відкритим небом, які організовувались з благодійницькою метою, задля збору коштів для ЗСУ,

постраждалих мирних мешканців тощо. Подібні концерти здобували незначного анонсування, щоб зменшити кількість можливих провокацій чи спланованих нападів. Як правило, виконавці проводили їх у відносно безпечних регіонах України, насамперед на Львівщині. Багато концертів пройшло на площі Ринок у Львові. Подібна практика була реалізована такими виконавцями, як Laud, Shumei, Kalush Orchestra, Іриною Федішин. Також проходили й концерти й не у стихійних, а облаштованих локаціях – Центр Довженка, Територія !FESTrepublic, Sirka Sport (Яворівське озеро), Malevich Concert Arena.

Ще одним важливим компонентом музичної індустрії є поява нової продукції та її ротація у медіа-просторі. Внаслідок впровадження концертних заходів за межами України, зросла кількість запитів на прослуховування українського музичного контенту. Збільшилась кількість треків, що потрапили на верхні сходинки світових та європейських рейтингів та чартів. Зокрема, показовим є рейтинг виконавців у стрімінговому сервісі Apple Music, у застосунках iTunes, Spotify, Shazam, YouTube Music. В них реєструється кількість запитів на ту чи іншу композицію, кількість оплачених скачувань тощо. Попри те, що війна є часом, коли творча діяльність начебто зводиться нанівець, чимало виконавців створили композиції, які стали підґрунтям для зростання бойового духу, морального стану воїнів та громадян. Зокрема нові твори випустили упродовж шести місяців, й гурти («Океан Ельзи»), й окремі виконавці (Макс Барських, Ірина Федішин, НК, Jerry Heil). «Одними з перших оригінальних творів, які було створено вітчизняними естрадними виконавцями, стали пісні «Буде весна» Макса Барських, «Я – Україна!» Насті Каменських, «Розстріляна весна (Буча)» Ірини Федішин. Ці композиції відобразили ті болючі події, які відбуваються у культурі України» (Попова, 2022, с.44).

Можна відзначити, що деякі композиції набули значення своєрідних символів боротьби українського народу за свою незалежність, як, наприклад «Ой, у лузі червона калина». Її чисельні виконавські версії, в яких приймали участь українські та західні музиканти, набули статусу «вірусних». Виконання пісні Андрієм Хливнюком спричинила формування низки кавер-версій, до яких долучились такі українські виконавці, як Джамала, Павло Зібров, Іван Дорн, Наталя Могилевська та ін..

Внаслідок зростання уваги до України, виникли унікальні творчі колаборації західних та вітчизняних співаків. Так британський співак Ед Ширан ще в 2021 році випустив пісню «2step», яку виконував разом з Lil Baby. Відеокліп британський виконавець записував у Києві. Після початку повномасштабного вторгнення Ед Ширан запропонував випустити спільну версію пісні «2step» Тарасеві Тополі – лідеру гурту «Антитіла», причому останній виконував свою частину тексту українською мовою, що, безумовно сприяло ще більшій популяризації української поп-сцени та розвитку музичної індустрії.

Також було здійснено запис гуртом «Pink Floyd» композиції «Hey, Hey, Rise Up!», в якій було використано вокал Андрія Хливнюка. Назва композиції – «Hey, Hey, Rise Up!» – взята з передостаннього рядка пісні «Ой у лузі червона калина» – «Гей, гей, підійmemo!». Доречно зауважити, що інтерес до даної композиції був чималим і проявився у високих рейтингах у різних чартах. Це обумовлено й тим, що колектив «Pink Floyd» є культовим рок-гуртом, що увійшов у Зал слави «Греммі» ще у 1998 році, як і тим, що його учасники не випускали нових композицій упродовж багатьох років. Такі явища набули ролі чинників, що безперечно сприяють розвитку музичної індустрії України.

Мета таких творчих кооперацій була пов'язана з намаганнями виказати підтримку українському народу, висловити її у музичній формі. Подібні акції вкрай важливі,

причому солідарність з українцями проявляли такі гурти, як «Imagine dragons», «Gogol Bordello», Стінг та інші. Всі ці чинники побіжно впливають на підвищення інтересу до українського культурного продукту, підтримки музичної індустрії. Водночас вони виконують і роль психологічної підтримки. «Проведення мистецьких заходів та залучення українців для створення творів мистецтва, освітні та ін. проекти мають позитивний ефект на психологічно-емоційний стан громадян та мають кумулятивний ефект при їх проведенні» (Міхно та Бакало, 2022, с.73). Також потрібно врахувати, що розвиток музичної індустрії визначає смаки аудиторії та закладає підґрунтя для того, що буде популярним у майбутньому. «Звуковий продукт, який створює музичний продюсер, визначає культурний і інтелектуальний рівень теперішнього і майбутнього покоління» (Папченко, 2016, с.156).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Музична індустрія України наразі перебуває у стані значних трансформацій. Внаслідок активних бойових дій на українській території виникла потреба пошуку нових форматів реалізації, насамперед, концертної діяльності. Було вироблено нові стратегії просування виконавства представниками українського шоу-бізнесу. Насамперед, поширилась практика проведення концертних заходів закордоном за участю українських виконавців. Також стали впроваджуватись заходи, в яких комбінувались офлайн та онлайн-виступи. Виникла практика використання задля концертної діяльності таких локацій, як-от метрополітен, що внаслідок своїх характеристик має підвищений рівень безпеки у разі загрози артилерійських обстрілів та ракетних ударів. Також поширились стихійні концерти під відкритим небом, організовані з благодійницькою метою. Випуск музичної продукції продовжився, проте зміст музичного контенту набув більш патріотично-забарвленого характеру та зайняв високі позиції у чартах, рейтингах тощо. Цьому сприяли творчі колаборації закордонних виконавців із українськими музикантами.

Бібліографічний список

- Кравчук, О.О. та Кречко, Н.М., 2022. Музичні рефлексії українських митців у період військового стану. В: Т. Гуменюк, П. Богоніс, ред. *Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 21 – 22 квітня 2022 р. Київ: КНУКіМ, с.63-66.
- Міхно, І.С. та Бакало, Л.К., 2022. Вплив мистецтва на емоційний та фінансовий стан життя українців у період військового конфлікту в Україні. В: Т. Гуменюк, П. Богоніс, ред. *Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 21 – 22 квітня 2022 р. Київ: КНУКіМ, с.69-73.
- Папченко, В.П., 2016. Інноваційні аспекти роботи музичного продюсера з авторами-виконавцями у репетиційному періоді. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*, 20(25), 155–159.
- Попова, А.Б., 2022. Сучасні естрадні пісні як засіб боротьби: українські реалії. В: Т. Гуменюк, П. Богоніс, ред. *Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 21 – 22 квітня 2022 р. Київ: КНУКіМ, с.43-45.
- Сюта, Б. 2008. Концерт. В: Г. Скрипник, ред. *Українська музична енциклопедія*. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, Т.2: [Е – К], с.535-537.

References

- Kravchuk, O.O. and Krechko, N.M. 2022. Muzychni refleksii ukrainskykh myttsiv u period viiskovoho stanu [Musical reflections of Ukrainian artists during the period of martial law]. In: T. Humeniuk, P. Bohonis, eds. *Music in dialogue with the modernity: studios of educational, art history, culturological: Materials of the International scientific-practical conference*, Kyiv, April 21-22, 2022. Kyiv: KNUKiM, pp.63-66 (in Ukrainian).
- Mikhno, I.S. and Bakalo, L.K., 2022. Vplyv mystetstva na emotsiinyi ta finansovyi stan zhyttia ukrainsiv u period viiskovoho konfliktu v Ukraini [The impact of art on the emotional and financial state of life of Ukrainians during the military conflict in Ukraine]. In: T. Humeniuk, P. Bohonis, eds. *Music in dialogue with the modernity: studios of educational, art history, culturological: Materials of the International scientific-practical conference*, Kyiv, April 21-22, 2022. Kyiv: KNUKiM, pp.69-73 (in Ukrainian).
- Papchenko, V.P., 2016. Innovatsiini aspekty roboty muzychnoho prodiusera z avtoramy-vykonavtsiamy u repetytsiinomu periodi [Innovative aspects of a music producer's work with authors-performers in the rehearsal period]. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 14. Theory and methodology of arts education*, 20(25), pp.155–159. (in Ukrainian).
- Popova, A.B., 2022. Suchasni estradni pisni yak zasib borotby: ukrainski realii [Modern pop songs as a means of struggle: Ukrainian realities]. In: T. Humeniuk, P. Bohonis, eds. *Music in dialogue with the modernity: studios of educational, art history, culturological: Materials of the International scientific-practical conference*, Kyiv, April 21-22, 2022. Kyiv: KNUKiM, pp.43-45. (in Ukrainian).
- Siuta, B., 2008. Kontsert [Concert]. In: H. Skrypnyk, ed. *Ukrainska muzychna entsyklopediia*. Kyiv: Vydavnytstvo Instytutu mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnologii NAN Ukrainy, Vol. 2: [E – K], pp.535-537. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 24.04.2022.

K. Fedosenko

MUSIC INDUSTRY OF UKRAINE DURING THE WAR

The music industry consists of a number of components - the production of new products, their circulation in the media and the implementation of concert activities. Usually the process of producing musical products went through such stages as writing compositions, creating arrangements for them, performing at concerts and finally recording songs in studios. Subsequently, there was a tour, which could increase the ability to effectively implement the already finished musical product. As a result of the military events taking place in Ukraine, the modern domestic music industry, in which various forms of musical production and performing activities were presented, is currently in a state of significant transformational changes. As a result of active hostilities on the Ukrainian territory, there was a need to find new formats of implementation, first of all, concert activities. The representatives of Ukrainian show business have developed new strategies for promoting their performance. Firstly, the practice of holding concert events abroad with the participation of Ukrainian performers has spread. Events combining offline and online performances have also been introduced. There has been a practice of using such locations as the subway for concert activities, which, due to its characteristics, has an increased level of security in the event of the threat of artillery fire and missile strikes. Spontaneous open-air concerts, organized for charitable purposes, have also spread. The release of musical products continues, but the content of the musical content has acquired a more

patriotic-tinged character and taken high positions in the charts, ratings, etc. The author states that some compositions have acquired the meaning of peculiar symbols of the struggle of the Ukrainian people for their independence. Their numerous performance versions, in which Ukrainian and Western musicians took part, have acquired the status of "viral". This was facilitated by the creative collaborations of foreign performers with Ukrainian musicians. The goal of creative cooperation was to show support for the Ukrainian people, express it in musical form. Such actions are extremely important, and various musicians have demonstrated solidarity with the Ukrainians. All these factors have a fleeting effect on the increase of interest in the Ukrainian cultural product, support of the music industry. At the same time, they perform the role of psychological support.

Key words: music industry, music product, concert, rating, war, Ukraine.

УДК 141.32

С.М. Холодинська

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У РОЗВИТКУ ФРАНЦУЗЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ

У статті розглядається як історія становлення, так і специфіка розвитку філософії екзистенціалізму в умовах французької гуманістики 40–80-х років ХХ століття. Відтворено неординарність «європейського руху» цієї філософської системи, яка, сформувавшись у надрах традицій російського світоставлення на межі ХІХ–ХХ століть, почала трансформуватися у філософсько-ідеологічні чи філософсько-естетичні моделі на німецьких і французьких теренах. Після другої світової війни екзистенціалізм знайшов широке визнання серед італо-іспанських філософів, поступово «захопивши» – практично – весь європейський культурний простір.

Підкреслено, що екзистенціалізм має спільні витоки, хоча кожна з існуючих моделей потребує самостійного аналізу, оскільки хронологічно формувалася в часовому перебігу з інтервалом у одне – два десятиліття, привнісши в ортодоксальну модель помітні зміни.

Наголошено, що екзистенціалізм зіграв важливу роль у розвитку французької гуманістики, оскільки мав змогу опертися на інтуїтивізм і персоналізм, які в 20–40-ві роки минулого століття сприяли оновленню філософського мислення.

Показано, що французька модель екзистенціалізму розвивалася на засадах міждисциплінарного підходу, органічно поєднавши філософію, естетику, психологію та літературознавство, досягнувши значного успіху в розвитку різних видів мистецтва, зокрема, літератури та театру.

Ключові слова : екзистенція, трансформація, філософія абсурду, буття – ніщо, бути – мати, біографізм, переживання, тіло.

DOI 10.34079/2226-2849-2022-12-23-155-165

Постановка проблеми. Розвиток гуманітарного знання в умовах перших двох десятиліть нового століття показав необхідність не тільки послідовного, систематизованого відтворення досягнень минулого, що, власне, в теперішній українській гуманістиці успішно робиться, а й обов'язкового урахування того факту,